رسالت
سال سی‌ونهم ■ شماره ۱۰۹۵۲ ■ روزنامه صبح ایران

وقتی آیین‌نامه کاهش مصرف کیسه‌های پلاستیکی اجرایی نمی‌شود

تهدید واقعی زمین با اشیاء پلاستیکی!

آلودگی استفاده از کیسه‌ها و ظروف پلاستیکی یکبارمصرف به‌علت ماندگاری بیش از ۵۰۰ سال در محیط به یکی از مهم‌ترین موضوعات زیست‌محیطی سالیان اخیر بدل شده و سرعت تولید محصولات پلاستیکی به گونه‌ای تصاعدی در حال رشد است. این مقدار از ۲/۳ میلیون تن در سال ۱۹۵۰ به ۴۴۸ میلیون تن در سال ۲۰۱۵ رسید و پیش‌بینی می‌شود تولید آن تا سال ۲۰۵۰ دو برابر شود.

آلودگی پلاستیک بیشتر در کشورهای در حال توسعه آسیا و آفریقا دیده می‌شود؛ جایی که سیستم‌های جمع‌آوری زباله اغلب ناکارآمدند و یا اساسا سیستم جمع آوری و تفکیک زباله وجود ندارد. زباله‌های پلاستیکی بسیار فراگیر شده‌اند و عمر بسیاری از این محصولات مانند کیسه‌های پلاستیکی و بسته‌بندی مواد غذایی تنها چند دقیقه تا چند ساعت نیست و ممکن است صدها سال در محیط باقی بمانند. نیمی از پلاستیک‌های تولیدی، در ۱۵ سال گذشته ساخته شده‌اند و هنوز باید منتظر فاجعه‌ای بود که به دست بشر رقم خورده است. چراکه تا به امروز شاهد گوشه‌ای از تأثیرات مخرب ورود میکروپلاستیک‌ها به چرخه طبیعت بوده‌ایم.

هرساله حدود ۸ میلیون تن زباله پلاستیکی از کشورهای ساحلی به اقیانوس‌ها روانه می‌شود. پلاستیک‌ها اغلب حاوی مواد افزودنی هستند که باعث استحکام، انعطاف‌پذیری و دوام بیشتر آن‌ها می‌شود اما بسیاری از این افزودنی‌ها می‌توانند عمر آن‌ها را در صورت زباله شدن افزایش دهند.

هنگامی که پلاستیک به دریا می‌رسد، نور خورشید، بادو عملکرد موج مواد زائد پلاستیکی را به ذرات کوچک تقسیم می‌کند که عرض آن‌ها معمولا کمتر از یک پنجم اینچ است. میکروپلاستیک‌ها بیشتر به قطعات کوچک و کوچک‌تر تقسیم می‌شوند. در همین حال، میکروفیبرهای پلاستیکی در سیستم‌های آب آشامیدنی شهری یافت می‌شوند و از هوا عبور می‌کنند و این مهم تهدیدی برای سلامت انسان و سایر جانداران است.

سالانه میلیون‌ها حیوان توسط پلاستیک‌ها از پرندگان تا ماهی‌ها و موجودات دیگر دریایی کشته می‌شوند. تقریبا ۷۰ گونه از جمله گونه‌های در معرض خطر توسط پلاستیک‌ها تحت تأثیر قرار گرفته‌اند و تقریبا تمام مرغ‌های دریایی پلاستیک می‌خورند.

فعالان محیط زیست می‌گویند: «سالانه حدود ۴۵۰ میلیون تن پلاستیک در جهان تولید می‌شود. سهم ایران حدود ۴ میلیون و ۳۰۰ تا ۴ میلیون و ۵۰۰ هزار تن انواع محصولات پلاستیکی و بلیمری است. بخش بزرگی از این ۴ میلیون تن زباله پلاستیکی بازیافت نشده و به محیط زیست آسیب‌های جدی وارد می‌کنند. این زباله‌ها اغلب به رودخانه‌ها و سواحل شمال کشور وارد و باعث تخریب محیط زیست آبی می‌شوند. با توجه به افزایش جمعیت و رشد مصرف‌گرایی در کشور، بدون اقدامات جدی به سوی کاهش مصرف پلاستیک و بهبود سیستم‌های مدیریت پسماند، این معضل به‌ویژه در مناطق شهری و صنعتی افزایش خواهد یافت. بخشی از محصولات پلاستیکی تولیدی در کشور به‌صورت روزمره به مصرف می‌رسند که می‌توان به ظروف یکبار مصرف، کیسه‌های پلاستیکی و پلاستیک‌های مورد استفاده در بسته‌بندی محصولات غذایی اشاره کرد. در مجموع سالانه حدود ۱/۵ میلیون تُن از محصولات پلاستیکی روزمره شامل بشقاب، چنگال، قاشق، لیوان و سایر ظروف به شکل یک بار مصرف استفاده می‌شود. بیشتر این پلاستیک‌ها نیز بادوام‌اند و صدها سال طول می‌کشد تا تجزیه شوند و آسیب زیادی به محیط زیست وارد می‌کنند بنابراین باید به بخش جمع‌آوری پسماندهای پلاستیکی و بازیافت آن‌ها توجه بیشتری داشت. انتخاب آگاهانه و عدم استفاده از پلاستیک به ما کمک می‌کند تا جایگزین‌های بهتری پیدا کنیم که می‌توانند برای همیشه به عادت‌های جدیدی در زندگی روزمره ما بدل شوند.»

عدم اجرای آیین‌نامه کاهش مصرف کیسه‌های پلاستیکی

براین اساس آیین‌نامه کاهش مصرف کیسه‌های پلاستیکی ۲۷ مهرماه ۱۴۰۱ به تصویب رسیده است. این آیین‌نامه ۱۰ ماده دارد و تصویب آن نخستین گام برای مواجهه با معضل پلاستیک است. آیین‌نامه‌ای که کورسوی امیدی را در دل دغدغه‌مندان واقعی محیط زیست روشن کرد. فعالان محیط زیست دراین باره مطرح می‌کنند: «همه ما به اهمیت کاهش مصرف پلاستیک در جهت حفاظت از محیط زیست، حفظ حیات حیوانات، صرفه‌جویی در منابع طبیعی، کاهش پسماند و هزینه‌های گزاف مدیریت آن، سلامت عمومی جامعه و کاهش بیماری‌ها و... واقفیم و تصویب این آیین‌نامه در هیئت وزیران نشان دهنده اهمیت این موضوع است اما علیرغم آنکه در ماده ۳ آیین‌نامه مقرر شده که وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری وزارت کشور ظرف مدت سه ماه اقداماتی را در راستای محدود نمودن تولید، توزیع و مصرف پلاستیک انجام دهد؛ اما اقدامی صورت نپذیرفته و شاید اگر تنها همین یک ماده اجرایی می‌شد، شرایط تغییر می‌کرد. در ماده ۴، تولید کیسه‌های تخریب‌پذیر ممنوع اعلام شده؛ با این حال همچنان در بازار و فروشگاه‌ها شاهد عرضه این کیسه‌ها هستیم و تولیدکنندگان زیست‌تخریب‌پذیر هم‌امفاد ماده ۶ را رعایت نمی‌کنند. در ماده ۷ مقرر شده شهرداری‌ها با همکاری وزارت راه و شهرسازی کیسه‌های رها شده در محیط و محورهای مواصلاتی را جمع‌آوری کنند، با این وجود هنوز در مسیر حرکت در جاده‌های کشور، کیسه‌های پلاستیکی زیادی به چشم می‌خورد. در ماده ۹ مقرر شده صدا و سیما در قالب یک برنامه یکپارچه، برای فرهنگ‌سازی در این حوزه اقدام و از تبلیغ محصولاتی که باعث افزایش مصرف پلاستیک می‌شود خودداری کند، در این زمینه هم تاکنون اقدامی صورت نپذیرفته است. همچنین وزارت آموزش و پرورش برای تحقق ماده ۱۰ این آیین‌نامه کاری انجام نداده است.»

بدون تردید باید اجرای مفاد این آیین‌نامه به‌طور جدی و با قید فوریت در دستور کار نهادهای ذی‌ربط قرار گیرد، چراکه تنها در ۱۰ سال اخیر، ۱۰۰ میلیون تن پلاستیک به طبیعت ایران افزوده شده. آنچه در بین مصرف کنندگان باید مورد توجه قرار گیرد این است که هرایرانی روزانه به‌طور متوسط ۳ کیسه پلاستیکی مصرف می‌کند که ۹۶ درصد آنها مستقیم وارد سطل‌های زباله می‌شوند. اگر هرخانواده ایرانی فقط در هفته یک پلاستیک کمتر مصرف کند، سالانه ۸۱۶ میلیون کیسه پلاستیکی کمتر مصرف می‌شود. در برخی کشورهای جهان در وهله نخست، استفاده از پلاستیک‌ها در بسته‌بندی محصولات، ممنوع شده است. به‌همین علت کارشناسان و مدافعان محیط زیست می گویند: «همه ما می‌توانیم همانند گذشته تلاش کنیم تا مواد غذایی‌مان را تازه و بدون بسته‌بندی خریداری کنیم، واگرنمی‌توانیم یانمی‌خواهیم به این صورت خرید کنیم، باید مالیات یا به اصطلاح هزینه‌اش را بپردازیم. این مالیات بر غذا نیست که قیمت غذا را بالا ببرد و بر فقرا فشار بیاورد، زیرا همیشه باید گزینه بدون بسته‌بندی وجود داشته باشد. به‌عبارت دیگر، جریمه‌های کوچک مالی می‌تواند فروشندگان رامجاب کند، میزان عرضه پلاستیک را کاهش دهند. حتی می‌توان هرماده غذایی تازه که در پلاستیک بسته بندی شده را ۱۰ درصد گران‌تر از ماده غذایی بدون بسته‌بندی یا در کیسه‌های کاغذی و کیسه‌های ارگانیک قابل کود شدن، به فروش رساند.»

معضل پلاستیک در جهان

به گزارش وب‌سایت داده‌های جهان ما، تولید پلاستیک در ۷۰ سال گذشته به‌شدت افزایش یافته است. در سال ۱۹۵۰، جهان تنها دو میلیون تُن پلاستیک تولید می کرد در حالی که اکنون بیش از ۴۵۰ میلیون تُن پلاستیک تولید می‌کند.

پلاستیک ارزش بسیاری به زندگی ما افزوده است؛ ماده‌ای ارزان، همه کاره و استریل است که در کاربردهای مختلف از جمله ساخت وساز، لوازم خانگی، ابزار پزشکی و بسته‌بندی مواد غذایی استفاده می‌شود. ارزان و به صرفه بودن پلاستیک یکی از مهم‌ترین عواملی است که در جوامع سرمایه‌داری رواج افسارگسیخته این ماده را به طور ناپایدار و نسنجیده رونق بخشیده است.

بااین حال زمانی که زباله‌های پلاستیکی به‌درستی مدیریت نمی‌شوند، یعنی بازیافت، سوزاندن یا نگهداری در محل‌های دفن زباله مهر و موم نشده‌اند، به‌یک آلاینده زیست محیطی تبدیل می‌شوند. سالانه یک تا دو میلیون تُن پلاستیک وارد اقیانوس‌های مامی‌شود که برحیات وحش و اکوسیستم‌ها تأثیر می‌گذارد.

بنابراین، بهبود مدیریت زباله‌های پلاستیکی در سراسر جهان، به‌ویژه در کشورهای فقیرتر، جایی که بیشتر پلاستیک‌های اقیانوس‌ها از آنجا می‌آیند، برای مقابله با این مشکل بسیار مهم است.

دو سوم پلاستیکی که در جهان تولید می‌شود، فقط برای مدت کوتاهی استفاده می‌شود و به بسته‌بندی برای شکلات‌ها، بسته‌هایی برای چیپس و ظروف پلاستیکی برای ناهار ما اختصاص داده می‌شود. اما، این چرخه زندگی کوتاه پلاستیک پیامدهایی جبران‌ناپذیر دارد. به گزارش سازمان ملل هر روز، معادل بیش از دو هزار کامیون زباله پر از پلاستیک به اقیانوس‌ها، رودخانه‌ها و دریاچه‌های ما در جوامع سرمایه‌داری رواج افسارگسیخته این ماده را به طور ناپایدار و نسنجیده رونق بخشیده است. در نتیجه، اگر اقدامی انجام نشود، پیش‌بینی شده که تا سال ۲۰۶۰ آلودگی پلاستیک سه برابر شود.

برای جلوگیری از این اتفاق، باید رابطه خود را با پلاستیک به‌شدت تغییر دهیم. در حال حاضر، بحران پلاستیک اثرات زیست محیطی، بهداشتی، اقتصادی و اجتماعی دارد. ما باید هم محصولاتی که از پلاستیک استفاده می‌کنند و هم نحوه استفاده از آن‌ها در زندگی روزمره‌مان را دوباره طراحی کنیم.

اسناد الزام‌آور بین‌المللی با تمرکز بر آلودگی پلاستیکی

اقدامات مشخصی برای رسیدگی به مشکل جهانی پلاستیک در حال انجام است. کمیته مذاکره بین دولتی برای ایجاد یک سند الزام‌آور بین‌المللی با تمرکز بر آلودگی پلاستیکی، به‌ویژه در محیط‌های دریایی تشکیل شده است. این کمیته در ۲۹ ماه می تا ۲ ژوئن ۲۰۲۳ در پاریس با هدف نهایی کردن مذاکرات تا پایان سال ۲۰۲۴ تشکیل شده، هدف اصلی این کمیته مقابله همه جانبه با کل چرخه حیات پلاستیک وتضمین مسئولیت پذیری از تولید تا دفع است. به موازات آن، برنامه محیط زیست سازمان ملل گزارشی با عنوان «بستن شیر آب» منتشر کرده است که رویکردی سیستماتیک برای مبارزه با آلودگی پلاستیکی پیشنهاد می کند. این تلاش‌های ترکیبی نشان دهنده پیشرفت قابل توجهی در نبرد با آلودگی پلاستیکی در مقیاس جهانی است.

مزایای کاهش آلودگی پلاستیکی به یکی از اهداف دستور کار ۲۰۳۰ محدود نمی‌شود. پلاستیک بسیاری از سویه‌های زندگی روی زمین را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

برنامه محیط زیست سازمان ملل سه تغییر را در بازار برای ایجاد تغییر در میراثی که پلاستیک به جا گذاشته است شناسایی می کند؛ استفاده مجدد، بازیافت، و جهت‌دهی مجدد و ممنوع کردن که این سه تغییر به کاهش ۸۰ درصدی آلودگی پلاستیکی منجر خواهد شد و حتی می‌تواند به ایجاد ۷۰۰ هزار شغل اضافی تا سال ۲۰۴۰ بینجامد.

پلاستیک‌ها بزرگ‌ترین، مضرترین و ماندگارترین بخش زباله‌های دریایی هستند که حداقل ۸۵ درصد کل زباله‌های دریایی را تشکیل می‌دهند. بسته‌بندی‌های پلاستیکی دلیل ۳۶ درصدی تولید پلاستیک است. ۴۶ درصد زباله‌های پلاستیکی دفن می‌شوند، ۲۲ درصد به زباله تبدیل می‌شوند، ۱۷ درصد سوزانده می‌شوند و ۱۵ درصد برای بازیافت جمع‌آوری می‌شوند و پس از اتلاف کمتر از ۹ درصد از آن بازیافت می‌شوند. این به این معناست که حتی اگر تمام گام‌های درست را برداریم، پلاستیک همچنان به ما برمی‌گردد.

یک چهارم زباله‌های پلاستیکی جهان به اشتباه مدیریت می‌شوند

همانطور که گفتیم پلاستیک‌ها ۸۵ درصد زباله‌های دریایی را تشکیل می‌دهند. بدون اقدام فوری، تخمین زده شده ۱۱ میلیون تُن پلاستیکی که در حال حاضر سالانه وارد اقیانوس می شود، در ۲۰ سال آینده سه برابر خواهد شد. فقط کیفیت آب نیست که پلاستیک بر آن تأثیری منفی می گذارد. بقایای پلاستیک در سیستم گوارش بسیاری از گونه‌های آبی، از جمله هرگونه لاک پشت دریایی و تقریبا نیمی از پرندگان دریایی و گونه‌های پستانداران دریایی مورد بررسی، یافت شده است.

تقریبا یک چهارم زباله‌های پلاستیکی جهان که حدود ۸۲ میلیون تُن است به اشتباه مدیریت می‌شوند یا به‌عنوان زباله دور ریخته می‌شوند. این بدان معناست که این حجم زباله پلاستیکی در محل‌های دفن زباله ایمن، بازیافت یا سوزانده نمی‌شود.

یک چهارم آن یعنی ۱۹ میلیون تُن به محیط زیست نشت می‌کند. ۱۳ میلیون تُن محیط‌های خاکی و ۶ میلیون تُن رودخانه‌ها یا خطوط ساحلی را آلوده می‌کند.

میکرو پلاستیک‌ها و مواد مضر شیمیایی اکنون در همه جا یافت می‌شوند حتی در درمحیط‌های دریایی تشکیل شده است. این کمیته در ۲۹ ماه می تا ۲ ژوئن ۲۰۲۳ در پاریس با هدف نهایی کردن مذاکرات تا پایان سال ۲۰۲۴ تشکیل شده، هدف اصلی این کمیته مقابله همه جانبه با کل چرخه حیات پلاستیک وتضمین مسئولیت پذیری از تولید تا دفع است. به موازات آن، برنامه محیط زیست سازمان ملل گزارشی با عنوان «بستن شیر آب» منتشر کرده است که رویکردی سیستماتیک برای مبارزه با آلودگی پلاستیکی پیشنهاد می کند. این تلاش‌های ترکیبی نشان دهنده پیشرفت قابل توجهی در نبرد با آلودگی پلاستیکی در مقیاس جهانی است.

مزایای کاهش آلودگی پلاستیکی به یکی از اهداف دستور کار ۲۰۳۰ محدود نمی‌شود. پلاستیک بسیاری از سویه‌های زندگی روی زمین را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

برنامه محیط زیست سازمان ملل سه تغییر را در بازار برای ایجاد تغییر در میراثی که پلاستیک به جا گذاشته است شناسایی می کند؛ استفاده مجدد، بازیافت، و جهت‌دهی مجدد و ممنوع کردن که این سه تغییر به کاهش ۸۰ درصدی آلودگی پلاستیکی منجر خواهد شد و حتی می‌تواند به ایجاد ۷۰۰ هزار شغل اضافی تا سال ۲۰۴۰ بینجامد.

پلاستیک‌ها بزرگ‌ترین، مضرترین و ماندگارترین بخش زباله‌های دریایی هستند که حداقل ۸۵ درصد کل زباله‌های دریایی را تشکیل می‌دهند. بسته‌بندی‌های پلاستیکی دلیل ۳۶ درصدی تولید پلاستیک است. ۴۶ درصد زباله‌های پلاستیکی دفن می‌شوند، ۲۲ درصد به زباله تبدیل می‌شوند، ۱۷ درصد سوزانده می‌شوند و ۱۵ درصد برای بازیافت جمع‌آوری می‌شوند و پس از اتلاف کمتر از ۹ درصد از آن بازیافت می‌شوند. این به این معناست که حتی اگر تمام گام‌های درست را برداریم، پلاستیک همچنان به ما برمی‌گردد.

یک چهارم زباله‌های پلاستیکی جهان به اشتباه مدیریت می‌شوند

همانطور که گفتیم پلاستیک‌ها ۸۵ درصد زباله‌های دریایی را تشکیل می‌دهند. بدون اقدام فوری، تخمین زده شده ۱۱ میلیون تُن پلاستیکی که در حال حاضر سالانه وارد اقیانوس می شود، در ۲۰ سال آینده سه برابر خواهد شد. فقط کیفیت آب نیست که پلاستیک بر آن تأثیری منفی می گذارد. بقایای پلاستیک در سیستم گوارش بسیاری از گونه‌های آبی، از جمله هرگونه لاک پشت دریایی و تقریبا نیمی از پرندگان دریایی و گونه‌های پستانداران دریایی مورد بررسی، یافت شده است.

تقریبا یک چهارم زباله‌های پلاستیکی جهان که حدود ۸۲ میلیون تُن است به اشتباه مدیریت می‌شوند یا به‌عنوان زباله دور ریخته می‌شوند. این بدان معناست که این حجم زباله پلاستیکی در محل‌های دفن زباله ایمن، بازیافت یا سوزانده نمی‌شود.

یک چهارم آن یعنی ۱۹ میلیون تُن به محیط زیست نشت می‌کند. ۱۳ میلیون تُن محیط‌های خاکی و ۶ میلیون تُن رودخانه‌ها یا خطوط ساحلی را آلوده می‌کند.

میکرو پلاستیک‌ها و مواد مضر شیمیایی اکنون در همه جا یافت می‌شوند حتی در ارگان‌های بدن انسان. یافته‌های پژوهشی که در سال ۲۰۲۳ در دانشگاه سان فرانسیسکو در ایالت کالیفرنیای آمریکا انجام شد، نشان داد مواد شیمیایی‌ای را در خون ۹۷ درصد مادران مورد مطالعه یافته است که می‌تواند به عوارض جدی و حتی مرگ در میان زنان باردار و نوزادان منجر گردد. از این مواد شیمیایی در تولید بسیاری از محصولات مصرفی پرکاربرد استفاده می‌شود.

شواهد اخیر نشان می‌دهند که انسان‌ها به‌طور مداوم میکروپلاستیک را از طریق غذاهای دریایی آلوده، از جمله ماهی و صدف می‌خورند و از طریق هوا استنشاق می‌کنند. افزون بر این، میکروپلاستیک‌ها در آب لوله‌کشی، آب بطری‌شده و حتی نوشیدنی‌های معمولی و نمک یافت شده‌اند. براساس گزارشی که سازمان ملل سال گذشته منتشر کرد مطالعه‌ای جدید تخمین می‌زند که یک فرد بالغ به‌طور متوسط سالانه دو هزار میکروپلاستیک از طریق نمک مصرف می‌کند.

مواد شیمیایی مختلف می‌توانند از بطری‌های پلاستیکی آب، چاقوها و محصولات پوستی وارد بدن ما شوند. این ترکیبات با مشکلات جدی سلامتی مانند اختلال غدد درون‌ریز، افزایش وزن، مقاومت به انسولین، کاهش سلامت باروری و سرطان مرتبط هستند. توقف تولید پلاستیک‌های یک بار مصرف، پرهیز از بسته‌بندی با پلاستیک، ننوشیدن آب از بطری پلاستیکی و اقداماتی مانند این در درازمدت می‌توانند به بحران پسماندهای پلاستیکی که انسان و تمام سویه‌های اکوسیستم زمین را به خطر انداخته است، خاتمه دهند. بنابراین برای حرکت به سمت جایگزین‌های پایدار، می‌توان مواد دیگری را هم جایگزین کرد که هم اثرات زیست محیطی کمتری دارند و هم در درازمدت به کاهش پسماند پلاستیکی کمک می‌کنند. از جمله کیسه‌های کاغذی بایسته بندی‌های ساخته شده از کاغذ گزینه مناسبی به‌جای کیسه‌های پلاستیکی هستند. کاغذ زیست‌تخریب‌پذیر است و در طبیعت سریع‌تر تجزیه می‌شود. بسته‌بندی‌هایی که از مقوا ساخته شده‌اند، هم قابلیت بازیافت دارند و هم برای بسیاری از کاربردهای جایگزین پلاستیک قابل استفاده هستند. پلاستیک‌های زیستی نیاز منابع طبیعی مانند نشاسته ذرت یا قندها ساخته شده و پس از استفاده در محیط زیست تجزیه می‌شوند. پلاستیک‌های کمپوست‌پذیر در شرایط کمپوست خانگی یا صنعتی به مواد بی‌ضرر تجزیه می‌شوند. استفاده از این نوع پلاستیک‌ها در صنایع غذایی و بسته‌بندی رشد یافته است. کیسه‌های ساخته شده از پارچه‌های طبیعی مثل پنبه، کنف، یا جوب گزینه‌های مناسبی برای حمل کالاها و مواد خوراکی هستند. این کیسه‌ها قابل شست‌وشو و چندین بار مصرف هستند. همچنین برخی از کیسه‌ها از مواد پلی استر بازیافتی ساخته می‌شوند که هم دوام بالایی دارند و هم بارها قابل استفاده‌اند. برای نوشیدنی‌ها نیز می‌توان از بطری‌های فلزی مانند فولاد ضدزنگ یا شیشه‌ای به جای بطری‌های پلاستیکی استفاده کرد. این بطری‌ها به راحتی قابل شست‌وشو و چندبار مصرف هستند و در طبیعت تجزیه نمی‌شوند.

فقط برای مدت کوتاهی استفاده می‌شود و به بسته‌بندی برای شکلات‌ها، بسته‌هایی برای چیپس و ظروف پلاستیکی برای ناهار ما اختصاص داده می‌شود. اما، این چرخه زندگی کوتاه پلاستیک پیامدهایی جبران‌ناپذیر دارد. به گزارش سازمان ملل هر روز، معادل بیش از دو هزار کامیون زباله پر از پلاستیک به اقیانوس‌ها، رودخانه‌ها و دریاچه‌های ما در جوامع سرمایه‌داری رواج افسارگسیخته این ماده را به طور ناپایدار و نسنجیده رونق بخشیده است. در نتیجه، اگر اقدامی انجام نشود، پیش‌بینی شده که تا سال ۲۰۶۰ آلودگی پلاستیک سه برابر شود.

برای جلوگیری از این اتفاق، باید رابطه خود را با پلاستیک به‌شدت تغییر دهیم. در حال حاضر، بحران پلاستیک اثرات زیست محیطی، بهداشتی، اقتصادی و اجتماعی دارد. ما باید هم محصولاتی که از پلاستیک استفاده می‌کنند و هم نحوه استفاده از آن‌ها در زندگی روزمره‌مان را دوباره طراحی کنیم.

اسناد الزام‌آور بین‌المللی با تمرکز بر آلودگی پلاستیکی

اقدامات مشخصی برای رسیدگی به مشکل جهانی پلاستیک در حال انجام است. کمیته مذاکره بین دولتی برای ایجاد یک سند الزام‌آور بین‌المللی با تمرکز بر آلودگی پلاستیکی، به‌ویژه در محیط‌های دریایی تشکیل شده است. این کمیته در ۲۹ ماه می تا ۲ ژوئن ۲۰۲۳ در پاریس با هدف نهایی کردن مذاکرات تا پایان سال ۲۰۲۴ تشکیل شده، هدف اصلی این کمیته مقابله همه جانبه با کل چرخه حیات پلاستیک وتضمین مسئولیت پذیری از تولید تا دفع است. به موازات آن، برنامه محیط زیست سازمان ملل گزارشی با عنوان «بستن شیر آب» منتشر کرده است که رویکردی سیستماتیک برای مبارزه با آلودگی پلاستیکی پیشنهاد می کند. این تلاش‌های ترکیبی نشان دهنده پیشرفت قابل توجهی در نبرد با آلودگی پلاستیکی در مقیاس جهانی است.

مزایای کاهش آلودگی پلاستیکی به یکی از اهداف دستور کار ۲۰۳۰ محدود نمی‌شود. پلاستیک بسیاری از سویه‌های زندگی روی زمین را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

برنامه محیط زیست سازمان ملل سه تغییر را در بازار برای ایجاد تغییر در میراثی که پلاستیک به جا گذاشته است شناسایی می کند؛ استفاده مجدد، بازیافت، و جهت‌دهی مجدد و ممنوع کردن که این سه تغییر به کاهش ۸۰ درصدی آلودگی پلاستیکی منجر خواهد شد و حتی می‌تواند به ایجاد ۷۰۰ هزار شغل اضافی تا سال ۲۰۴۰ بینجامد.

پلاستیک‌ها بزرگ‌ترین، مضرترین و ماندگارترین بخش زباله‌های دریایی هستند که حداقل ۸۵ درصد کل زباله‌های دریایی را تشکیل می‌دهند. بسته‌بندی‌های پلاستیکی دلیل ۳۶ درصدی تولید پلاستیک است. ۴۶ درصد زباله‌های پلاستیکی دفن می‌شوند، ۲۲ درصد به زباله تبدیل می‌شوند، ۱۷ درصد سوزانده می‌شوند و ۱۵ درصد برای بازیافت جمع‌آوری می‌شوند و پس از اتلاف کمتر از ۹ درصد از آن بازیافت می‌شوند. این به این معناست که حتی اگر تمام گام‌های درست را برداریم، پلاستیک همچنان به ما برمی‌گردد.

یک چهارم زباله‌های پلاستیکی جهان به اشتباه مدیریت می‌شوند

همانطور که گفتیم پلاستیک‌ها ۸۵ درصد زباله‌های دریایی را تشکیل می‌دهند. بدون اقدام فوری، تخمین زده شده ۱۱ میلیون تُن پلاستیکی که در حال حاضر سالانه وارد اقیانوس می شود، در ۲۰ سال آینده سه برابر خواهد شد. فقط کیفیت آب نیست که پلاستیک بر آن تأثیری منفی می گذارد. بقایای پلاستیک در سیستم گوارش بسیاری از گونه‌های آبی، از جمله هرگونه لاک پشت دریایی و تقریبا نیمی از پرندگان دریایی و گونه‌های پستانداران دریایی مورد بررسی، یافت شده است.

تقریبا یک چهارم زباله‌های پلاستیکی جهان که حدود ۸۲ میلیون تُن است به اشتباه مدیریت می‌شوند یا به‌عنوان زباله دور ریخته می‌شوند. این بدان معناست که این حجم زباله پلاستیکی در محل‌های دفن زباله ایمن، بازیافت یا سوزانده نمی‌شود.

یک چهارم آن یعنی ۱۹ میلیون تُن به محیط زیست نشت می‌کند. ۱۳ میلیون تُن محیط‌های خاکی و ۶ میلیون تُن رودخانه‌ها یا خطوط ساحلی را آلوده می‌کند.

میکرو پلاستیک‌ها و مواد مضر شیمیایی اکنون در همه جا یافت می‌شوند حتی در ارگان‌های بدن انسان. یافته‌های پژوهشی که در سال ۲۰۲۳ در دانشگاه سان فرانسیسکو در ایالت کالیفرنیای آمریکا انجام شد، نشان داد مواد شیمیایی‌ای را در خون ۹۷ درصد مادران مورد مطالعه یافته است که می‌تواند به عوارض جدی و حتی مرگ در میان زنان باردار و نوزادان منجر گردد. از این مواد شیمیایی در تولید بسیاری از محصولات مصرفی پرکاربرد استفاده می‌شود.

شواهد اخیر نشان می‌دهند که انسان‌ها به‌طور مداوم میکروپلاستیک را از طریق غذاهای دریایی آلوده، از جمله ماهی و صدف می‌خورند و از طریق هوا استنشاق می‌کنند. افزون بر این، میکروپلاستیک‌ها در آب لوله‌کشی، آب بطری‌شده و حتی نوشیدنی‌های معمولی و نمک یافت شده‌اند. براساس گزارشی که سازمان ملل سال گذشته منتشر کرد مطالعه‌ای جدید تخمین می‌زند که یک فرد بالغ به‌طور متوسط سالانه دو هزار میکروپلاستیک از طریق نمک مصرف می‌کند.

مواد شیمیایی مختلف می‌توانند از بطری‌های پلاستیکی آب، چاقوها و محصولات پوستی وارد بدن ما شوند. این ترکیبات با مشکلات جدی سلامتی مانند اختلال غدد درون‌ریز، افزایش وزن، مقاومت به انسولین، کاهش سلامت باروری و سرطان مرتبط هستند. توقف تولید پلاستیک‌های یک بار مصرف، پرهیز از بسته‌بندی با پلاستیک، ننوشیدن آب از بطری پلاستیکی و اقداماتی مانند این در درازمدت می‌توانند به بحران پسماندهای پلاستیکی که انسان و تمام سویه‌های اکوسیستم زمین را به خطر انداخته است، خاتمه دهند. بنابراین برای حرکت به سمت جایگزین‌های پایدار، می‌توان مواد دیگری را هم جایگزین کرد که هم اثرات زیست محیطی کمتری دارند و هم در درازمدت به کاهش پسماند پلاستیکی کمک می‌کنند. از جمله کیسه‌های کاغذی بایسته بندی‌های ساخته شده از کاغذ گزینه مناسبی به‌جای کیسه‌های پلاستیکی هستند. کاغذ زیست‌تخریب‌پذیر است و در طبیعت سریع‌تر تجزیه می‌شود. بسته‌بندی‌هایی که از مقوا ساخته شده‌اند، هم قابلیت بازیافت دارند و هم برای بسیاری از کاربردهای جایگزین پلاستیک قابل استفاده هستند. پلاستیک‌های زیستی نیاز منابع طبیعی مانند نشاسته ذرت یا قندها ساخته شده و پس از استفاده در محیط زیست تجزیه می‌شوند. پلاستیک‌های کمپوست‌پذیر در شرایط کمپوست خانگی یا صنعتی به مواد بی‌ضرر تجزیه می‌شوند. استفاده از این نوع پلاستیک‌ها در صنایع غذایی و بسته‌بندی رشد یافته است. کیسه‌های ساخته شده از پارچه‌های طبیعی مثل پنبه، کنف، یا جوب گزینه‌های مناسبی برای حمل کالاها و مواد خوراکی هستند. این کیسه‌ها قابل شست‌وشو و چندین بار مصرف هستند. همچنین برخی از کیسه‌ها از مواد پلی استر بازیافتی ساخته می‌شوند که هم دوام بالایی دارند و هم بارها قابل استفاده‌اند. برای نوشیدنی‌ها نیز می‌توان از بطری‌های فلزی مانند فولاد ضدزنگ یا شیشه‌ای به جای بطری‌های پلاستیکی استفاده کرد. این بطری‌ها به راحتی قابل شست‌وشو و چندبار مصرف هستند و در طبیعت تجزیه نمی‌شوند.

آگهی موضوع ماده ۱۳ آیین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر آراء صادره هیات قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد اسناد رسمی مستقر در واحد ثبتی شهرستان خاش تصرفات مالکانه و بلامعارض متقاضیان قانون فوق از بخش ۴ بلوچستان شهرخاش ذیلا محرز گردید.

۱- برابرای شماره ۱۴۰۲۶۰۳۲۲۰۰۳۰۰۲۱۴۹ مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۹ مالکیت آقای الله رسان رهسپار فرزند شیرمحمد دارنده کدملی ۳۷۱۸۸۴۸۰۲۳ صادره از خاش در ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۶۸۷۹ مترمربع قسمتی از پلاک ثبتی ۶۸۳ اصلی واقع در قطعه یک از بخش ۴ بلوچستان شهرخاش اراضی اسماعیل آباد

۲- برابرای شماره ۱۴۰۲۶۰۳۲۲۰۰۳۰۰۲۱۵۲ مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۹ مالکیت آقای الله رسان رهسپار فرزند شیرمحمد دارنده کدملی ۳۷۱۸۸۴۸۰۲۳ صادره از خاش در ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۵۶۸۲/۴۱ مترمربع قسمتی از پلاک ثبتی ۶۸۳ اصلی واقع در قطعه یک از بخش ۴ بلوچستان شهرخاش اراضی اسماعیل آباد

۳- برابرای شماره ۱۴۰۲۶۰۳۲۲۰۰۳۰۰۲۲۹۷ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۸ مالکیت آقای بجار مرادزاده فرزند دین محمد دارنده کدملی ۳۷۱۹۴۰۶۰۱۵ صادره از خاش در ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۳۷۵۵/۸۲ مترمربع قسمتی از پلاک ثبتی ۶۸۳ اصلی واقع در قطعه یک از بخش ۴ بلوچستان شهرخاش اراضی اسماعیل آباد

۴- برابرای شماره ۱۴۰۲۶۰۳۲۲۰۰۳۰۰۲۲۹۹ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۸ مالکیت آقای عمر شهنوازی فرزند عوض دارنده کدملی ۳۷۱۹۸۳۶۳۵۵ صادره از خاش در ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۵۶۵۷/۶۸ مترمربع قسمتی از پلاک ثبتی ۶۸۳ اصلی واقع در قطعه یک از بخش ۴ بلوچستان شهرخاش اراضی اسماعیل آباد

۵- برابرای شماره ۱۴۰۲۶۰۳۲۲۰۰۳۰۰۲۳۰۱ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۸ مالکیت آقای بجار مرادزاده فرزند دین محمد دارنده کدملی ۳۷۱۹۴۰۶۰۱۵ صادره از خاش در ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۹۰۲۵/۸۶ مترمربع قسمتی از پلاک ثبتی ۶۸۳ اصلی واقع در قطعه یک از بخش ۴ بلوچستان شهرخاش اراضی اسماعیل آباد

۶- برابرای شماره ۱۴۰۲۶۰۳۲۲۰۰۳۰۰۲۳۰۳ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۸ مالکیت آقای حاجی شهنوازی فرزند عاشور دارنده کدملی ۳۷۱۹۴۸۸۹۵۰ صادره از خاش در ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۷۸۹۹/۹۸ مترمربع قسمتی از پلاک ثبتی ۶۸۳ اصلی واقع در قطعه یک از بخش ۴ بلوچستان شهرخاش اراضی اسماعیل آباد

۷- برابرای شماره ۱۴